

Rollen en taakverdeling in een sociale voedseltuin

Een sociale voedseltuin draait niet alleen om grond en teelt, maar vooral om mensen. Heldere rollen en een duidelijke taakverdeling helpen om het werk behapbaar te houden, samenwerking soepel te laten verlopen en groei mogelijk te maken zonder overbelasting.

Dit kennisdocument beschrijft een praktijkvoorbeeld van hoe rollen en verantwoordelijkheden zijn ingericht binnen een bestaande sociale voedseltuin. Het voorbeeld is bedoeld ter inspiratie en laat zien hoe taken in de loop van de tijd kunnen verschuiven naarmate een tuin groeit en professionaliseert.

Waarom werken met duidelijke rollen?

In de praktijk blijken sociale voedseltuinen baat te hebben bij:

- duidelijkheid over wie waarvoor verantwoordelijk is
- onderscheid tussen inhoudelijke, sociale en organisatorische taken
- ruimte om rollen mee te laten groeien met de fase van de tuin
- goede afstemming tussen uitvoering, coördinatie en bestuur

Heldere rollen voorkomen dat alles bij één persoon terecht komt en maken het makkelijker om nieuwe mensen aan te laten sluiten.

Fasegericht werken: groei in de tijd

In dit praktijkvoorbeeld is bewust gewerkt met een fasering in rollen en taken.

Jaar 1: inrichten van processen en basis

In de opstartfase lag de focus op het neerzetten van een stevige basis:

- Inrichten van de operationele organisatie (locatie, voorzieningen, materialen, vergunningen).
- Opzetten van HR-processen en duidelijke rolverdeling.
- Inrichting en uitvoering van financiële administratie en verantwoording.
- Fondsenwerving en verantwoording.
- Ontwikkeling van communicatie en zichtbaarheid.
- Opbouw van een netwerk van samenwerkingspartners.
- Randvoorwaardelijke inrichting van educatie en maatschappelijke activiteiten

Jaar 2: bestendigen, verbinden en opschalen

In een volgende fase verschoof het accent naar:

- Bestendigen en professionaliseren van de hoofdlocatie.
- Ontwikkeling en ondersteuning van sociale voedselinitiatieven in de buurt.
- Verdere uitbouw van samenwerkingen en netwerk.
- Ondersteuning en aansturing van tuinders bij groei.
- Verankering van kennisdeling en positionering.

Rollen binnen de tuinpraktijk

Tuinder

Binnen dit voorbeeld werken meerdere tuinders met elk een eigen focus.

- Verantwoordelijk voor teeltplanning en -kwaliteit.
- Inhoudelijke koers van de tuin, met focus op teeltkeuzes, teeltplanning en de begeleiding van oogsters en vrijwilligers in het dagelijkse werk.
- Educatie en kennisoverdracht.
- Eerste aanspreekpunt op de tuin.
- Begeleiding van andere tuinders en kleinere sociale voedsel initiatieven in de buurt.
- Bijhouden van oogstgegevens en leveren van input voor communicatie en (eind)verslaglegging.

- Ondersteuning bij dagelijkse teeltwerkzaamheden.
- Begeleiding van vrijwilligers en oogsters.
- Aandacht voor welzijn, werkritme en groepsdynamiek.
- Trekker van re-integratie- en participatietrajecten.
- Uitvoering van maatschappelijke projecten.

- Medeverantwoordelijk voor teeltplanning en -kwaliteit.
- ondersteuning bij dagelijkse teeltwerkzaamheden.
- verdieping van vakkennis.
- bijdrage aan professionalisering bij opschaling.

We zien vaak dat de rol van tuinder door minimaal twee personen wordt vervuld. Door rollen te onderscheiden en verantwoordelijkheden te spreiden, ontstaat niet alleen ruimte om zowel productie als mensgericht werken goed te borgen, maar ook om de organisatie minder kwetsbaar te maken. Wanneer taken niet bij één persoon zijn belegd, kan bij uitval door ziekte, verlof of wisseling in bezetting het werk worden overgenomen en blijft de continuïteit van de tuin gewaarborgd.

Coördinator

De rol van coördinator kan per sociale voedseltuin verschillen in vorm en omvang. In sommige tuinen is dit een betaalde functie, passend bij de schaal, complexiteit en financiering van het initiatief. In andere gevallen wordt de coördinerende rol (tijdelijk of structureel) vervuld door één of meerdere bestuursleden of vrijwilligers. Welke vorm passend is, hangt onder andere af van:

- de grootte van de tuin en het aantal locaties
- het aantal tuinders en vrijwilligers
- de mate van samenwerking met externe partners
- de beschikbare financiële middelen

In alle gevallen is het belangrijk dat de coördinerende taken helder zijn belegd, zodat verantwoordelijkheden duidelijk zijn en de continuïteit van de tuin geborgd blijft.

De coördinator vervult een verbindende en borgende rol:

- Governance en organisatieopzet. Overzicht en samenhang binnen de organisatie.
 - Afstemming tussen tuinders, bestuur en netwerk.
 - Doen van betalingen tot een bepaald bedrag, bijhouden resultaat, financiële sturing en verantwoording.
 - Fondsenwerving en verslaglegging.
 - HR-taken en personele afstemming.
 - Communicatie en positionering.
 - Coördinatie van externe samenwerkingen, zoals de gemeente en welzijnsorganisatie.
- De coördinator zorgt ervoor dat wat in de tuin ontstaat ook organisatorisch en strategisch wordt gedragen.

Tuinders stemmen zelfstandig af over de dagelijkse gang van zaken. De coördinator wordt betrokken bij:

- nieuwe initiatieven of koerswijzigingen
- strategische samenwerkingen en netwerkcontacten
- signalen en verhalen met waarde voor kennisdeling of fondsen
- zaken met financiële, bestuurlijke of beleidsmatige gevolgen
- onderwerpen die structureel worden in plaats van incidenteel

Zo blijft de coördinator op hoofdlijnen betrokken, zonder het dagelijkse werk over te nemen.

Het bestuur vervult een toezichthoudende en strategische rol:

Het bestuur is verantwoordelijk en beslissingsbevoegd voor het functioneren en de continuïteit van de sociale voedseltuin. Taken van het bestuur zijn onder andere:

- bewaken van missie, visie en lange termijn koers
- nemen van formele besluiten over beleid en financiën
- toezicht op organisatie, governance en verantwoording
- fungeren als sparringpartner voor de coördinator

Bestuursleden zijn doorgaans onbezoldigd en niet betrokken bij de dagelijkse uitvoering, maar dragen wel collectieve verantwoordelijkheid voor het functioneren en de continuïteit van de sociale voedseltuin. Taken van een coördinator worden soms vervuld door meerdere bestuursleden.